

"Soğuk savaş" bilinçaltımıza işleniyor

07.10.2012

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi-Poli

-ABD yapımı "Salt" filminde, "komünistler" ve "Müslümanlar" kötü gösterilmeye ve ötekileştirilmeye devam ediliyor...

Dünyada 1940'lı yıllarda başlayan ve 1990'lı yıllarda sonra eren ve "soğuk savaş" olarak isimlendirilen gruplaşma ne yazık ki devam ediyor. 1945 yılında, devletler arasındaki İkinci Dünya Savaşı fiilen bitiyor ancak savaşın "soğuk" etkisi devam ediyordu. Bir başka deyişle, soğuk savaş dönemi; devletlerin meydana savaşmak yerine, teorik olarak savaşmaya devam ettikleri dönem olduğu söylenebilir. Soğuk savaşta temel olarak iki blok bulunuyordu: Komünist ülkeler ve anti-komünist (kapitalist) ülkeler. Zihinlerde yaşanan soğuk savaşa kitle iletişim araçları da ortak oluyor. Kitle iletişim araçları bugün dahi, aynı rolünü devam ettiriyor. Bu rol öyle bir rol ki, medya siyasetin de sayesinde ülkeler arasında sorunlar yaratabiliyor. Oysa medyanın, ülkeler arasında sorunların çözülebilmesi için bir köprü görevi görmesi daha akılcı bir yaklaşım olurdu.

Soğuk savaş izleri

Buradan hareketle, soğuk savaşın belirgin olarak Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (şimdiki Rusya Federasyonu) arasında yaşandığını söyleyebiliriz. Soğuk savaş 1991 yılında son bulsa da, sinema filmlerinde ve kitle iletişim araçlarının yayınlarında halen etkisini görmek mümkün. 2010 yılında ABD yapımı olan "Salt" filmi soğuk savaş izlerini fazlasıyla taşıyor. Oscar ödüllü sanatçı Angelina Jolie'nin bir Rus ajanını canlandığı film 110 milyon ABD doları bütçeyle yapıldı. Sinema severlerin gönlüne taht kuran Angelina Jolie filmde çok farklı bir karakteri canlandırıyor. Filmde aksiyon ve gerilim hat safhada. Bunun içerisine bir de politika yerleştirilince film sürükleyici bir hal alıyor. Filmin içerisinde "ötekileştirilen" ve

"şeytanlaştırılan" Rusya Federasyonu, filmi sürükleyici kılsa da, bunun soğuk savaşın bir etkisi olduğunu vurgulamalıyız.

"Bizler ve Onlar" çerçevesi

"Bizler (Amerikalılar) iyi çocuklar", "biz dünyayı kurtarıyoruz" ile "onlar (Ruslar) kötü çocuklar", "dünyayı yok etmeye çalışıyorlar" gibi karşıt çerçeve üzerinden kurgulanan film izleyicileri rahatsız etmesi gerekiyor. Filmde, iyi rol Amerika'ya, kötü rol de Rusya'ya kalıyor. Bu basmakalıp ve önyargılarla dolu düşünce şeklinin yansıması olarak karşımıza çıkıyor. Sinema filmiyle izleyicilere bu düşünce şekli aşılana çalışılıyor. Filmde Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) ajanı olan Angelina Jolie, daha sonra Rus ajanı olmakla suçlanıyor ve macera da burada başlıyor. Dikkat çeken noktalardan bir tanesi de filmin senaryosu oluyor. Senarist ekip, filmde izleyiciyi sürekli merakta bırakıyor. Sizi farklı düşünmeye itiyor ve sonra anlıyorsunuz ki, olaylar sizin düşündüğünüzden tamamen farklı geliyor. Gördüğümüz her şeyi doğru anlayamadığımızı gösteren de bir çalışmanın ürünü. İnsanlar bir olayı gözleriyle dahi görseler, kendi anlam bütünlüğü içinde farklı farklı anlayabiliyorlar.

Hedef Müslümanlar

Filmde eleştirebileceğimiz bir başka durum ise; Rus bir ajanın ABD'nin nükleer silah programlarına sızarak, söz konusu silahların Müslümanların yoğun yaşadığı bölgelere yönlendirmesi olacak. Böylece, ABD nükleer silahlarıyla Müslümanlar vurulabilecek ve dünyada bir kaos ortamı yaratılabilecek. Bu fikrin filme yansıması ABD'nin hedefinde Müslümanların olduğu imasını çıkarıyor. Kanaatimce bu da tehlikeli ve zararlı bir bilinçaltı yerleştirmesi. Kitle iletişim araçlarıyla ülkelerin farklı farklı gruplara bölündüğü yetmezmiş gibi, bunlara bir de "din" faktörünü eklemek dünya barışına katkı sağlayan bir durum gibi görünmüyor.

Basmakalıplar ve önyargılar

Üzülerek görüyoruz ki, tek amaç para kazanmak olduğu bir kapitalist düzende, buna ulaşabilmek için ne gerekiyor ise yapılıyor. Konuyu toparlayacak olursak;

medyanın gücünü daha doğru bir şekilde kullanması gerekiyor. Medyanın insanlar üzerinde var olan etkileme ve ikna gücünü, hedef kitleleri ve ülkeleri bir birine küstürmek ve düşmanlaştırmak yerine kullanmaması gerektiğini dile getirmeliyiz. Bunu yüksek ses ile dile getirmeliyiz ki, bireylerin bu tür basmakalıp ve önyargı içeren düşünce yapısından kurtulmalarını sağlamalıyız. “Bizler ve onlar” çerçeveleri insanları başarılı bir noktaya götürmüyor. Herkesin insan olduğu, her toplumda iyilerin ve kötülerin olabildiği gerçeğinden hareket edersek, sanırım medyanın bilinçaltımıza yerleştirmeye çalıştığı bu düşünceleri reddetmemiz daha kolay olur.